

Wyrok z dnia 15 kwietnia 2010 r.

II UK 304/09

Okres pobierania uposażenia w związku z pełnieniem mandatu posła podlega zaliczeniu do pracy nauczycielskiej jako uprawnienie pracownicze szczególne, uzależnione od zatrudnienia w określonym zawodzie (art. 28 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora, jednolity tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 221, poz. 2199 ze zm.).

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Sędziowie SN: Roman Kuczyński, Małgorzata Wrębiakowska-Marzec.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 15 kwietnia 2010 r. sprawy z wniosku Bronisławy K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w L. o emeryturę, na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 16 kwietnia 2009 r. [...]

1. u c h y l i ł zaskarżony wyrok i oddalił apelację organu rentowego,
2. zasądził od strony pozwanej na rzecz wnioskodawczynie kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2009 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu zmienił, na skutek apelacji strony pozwanej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w L., pkt I zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy z dnia 18 grudnia 2008 r. i oddalił odwołanie wnioskodawczynie Bronisławy K. od decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania jej prawa do emerytury nauczycielskiej.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny: wnioskodawczynie Bronisława K. (urodzona 5 grudnia 1955 r.), w dniu 21 kwietnia 2008 r. złożyła wniosek o emeryturę. Do wniosku dołączyła dokumenty potwierdzające staż pracy w wymiarze 32 lat, 8 miesięcy i 29 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy

decyzją z dnia 10 września 2008 r. odmówił wnioskodawczyni przyznania prawa do emerytury nauczycielskiej, uznając iż wykazała ona okres jedynie 9 lat i 9 dni pracy nauczycielskiej, wobec wymaganych 20 lat. Organ rentowy nie zaliczył do okresu pracy nauczycielskiej okresu zatrudnienia: od 1 września 1983 r. do 31 sierpnia 1986 r. w Centralnej Szkole Instruktorów Zuchowych ZHP w O., od 1 września 1986 r. do 31 sierpnia 1988 r. oraz od 1 września 1989 r. do 30 września 1989 r. w Komendzie Chorągwi L. ZHP w L., wskazując, że zarówno Centralna Szkoła Instruktorów Zuchowych ZHP, jak i Komenda Chorągwi L. ZHP nie są objęte systemem oświaty według art. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.), stąd też osoby zatrudnione w takich jednostkach nie podlegają ustawie Karta Nauczyciela. Nie zaliczono także do okresu pracy nauczycielskiej urlopu bezpłatnego udzielonego wnioskodawczyni przez Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących [...] w L. od 14 października 1993 r. do 18 października 2005 r. w związku z pełnieniem mandatu poselskiego. Wnioskodawczyni zatrudniona była w tym Zespole Szkół od 1 września 1993 r. do 18 października 2005 r. na stanowisku nauczyciela w pełnym wymiarze czasu pracy oraz od dnia 8 września 2008 r. do 30 listopada 2008 r. w wymiarze czasu pracy 6/30 oraz 8/26 etatu, a od 1 września 2005 r. do 18 listopada 2008 r. w Wyższej Szkole Menedżerskiej w L. W dniu 25 listopada 2008 r. złożyła wniosek o rozwiązanie z nią umowy o pracę. W dniu 30 listopada 2008 r. Dyrektor Zespołu Szkół w L.P. działając na podstawie art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.) rozwiązał z nią stosunek pracy. Wnioskodawczyni ponownie złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury w dniu 27 listopada 2008 r. Organ rentowy decyzją z dnia 4 grudnia 2008 r. odmówił prawa do emerytury wskazując, że wnioskodawczyni nie wykazała stażu pracy nauczycielskiej w wymiarze 20 lat. Organ rentowy zaliczając wnioskodawczyni dodatkowo okres zatrudnienia w Zespole Szkół w L.P. od 8 września 2008 r. do 30 listopada 2008 r., uznał, że wykazała się ona stażem pracy nauczycielskiej 9 lat, 3 miesiące i 2 dni. Podobnie jak w decyzji z dnia 10 września 2008 r. organ rentowy nie zaliczył wnioskodawczyni do okresu pracy nauczycielskiej okresów zatrudnienia w Centralnej Szkole Instruktorów Zuchowych ZHP w O., w Komendzie Chorągwi L. ZHP w L., a także okresu urlopu bezpłatnego udzielonego jej przez Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących [...] w L. w związku z pełnieniem mandatu poselskiego.

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2008 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy zmienił decyzję organu rentowego, przyznając wnioskodawczyni prawo do emerytury od 1 grudnia 2008 r. W ocenie Sądu brak było podstaw do zaliczenia do tzw. stażu nauczycielskiego pracy w charakterze instruktora - wykładowcy w Centralnej Szkole Instruktorów ZHP oraz w Komendzie Chorągwi L. ZHP, podzielając w tym zakresie stanowisko organu rentowego, uznające, że zarówno Centralna Szkoła, jak i Komenda Chorągwi ZHP nie są objęte systemem oświaty w myśl art. 2 ustawy o systemie oświaty, a tym samym okresy pracy w nich nie mogą być zaliczone do okresu pracy nauczycielskiej. Natomiast analizując, czy okres urlopu bezpłatnego w związku z wykonywaniem mandatu posła w okresie od 14 października 1993 r. do 18 października 2005 r. i pobieranie z tego tytułu uposażenia może być traktowany jako okres wykonywania pracy nauczycielskiej, uznał, że uprawnienia wnioskodawczyni wynikają z art. 28 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (jednolity tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 221, poz. 2199 ze zm.), zgodnie z którym okres pobierania uposażenia jest traktowany jak okres zatrudnienia. Okres ten zalicza się również do stażu pracy, od którego zależą wszelkie uprawnienia pracownicze, w tym także uprawnienia szczególne, uzależnione od zatrudnienia w określonym zawodzie, branży lub zakładzie pracy. Zaliczając powyższy okres do stażu pracy nauczycielskiej, Sąd uznał, że wnioskodawczyni wykazała się dwudziestoletnim stażem pracy nauczycielskiej i tym samym spełniła warunki do przyznania jej prawa do emerytury.

Na skutek apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny we Wrocławiu zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie wnioskodawczyni od decyzji organu rentowego, nie podzielając prezentowanej wykładni, według której uprawnienia wnioskodawczyni wynikają z art. 28 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora. Sąd drugiej instancji uznał, że powołany przepis wskazuje na uprawnienia pracownicze, których nie można utożsamiać z uprawnieniami emerytalnymi. Przepis art. 28 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora wskazuje jedynie prawa i obowiązki osoby wykonującej mandat posła lub senatora wynikające ze stosunku pracy. Są to uprawnienia pracownicze wynikające z przepisów prawa pracy i ustaw szczególnych wynikające ze stażu pracy (np. prawo do urlopu dla poratowania zdrowia), natomiast nie było zamiarem ustawodawcy rozszerzenie zakresu tego przepisu na uprawnienia emerytalne. Z art. 88 Karty Nauczyciela wynika, że uprawnienie do tzw. wcześniejszej emerytury wiąże się z wykonywaniem pracy w szczególnych wa-

runkach. Wykonywanie innej pracy poza objętą regulacjami zawartymi w art. 1, art. 3 ust.1 i art. 6 ustawy - Karta Nauczyciela nie może być uznane za pracę nauczycielską. Tym samym, w ocenie tego Sądu, okresu wykonywania mandatu posła nie można zaliczyć do pracy nauczyciela (pracy w szczególnym charakterze).

Powyższy wyrok zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik wnioskodawczyni i zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 28 ust. 1 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora w związku z art. 88 ustawy - Karta Nauczyciela, polegającą na przyjęciu, że „z treści wyżej cytowanego przepisu ustawy o wykonywaniu mandatu posła lub senatora wynikają jedynie prawa i obowiązki (...), wynikające ze stosunku pracy, a zakres tego przepisu nie podlega rozszerzeniu na uprawnienia emerytalne (...)”, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W ustalonym stanie faktycznym sprawy, wiążącym w postępowaniu kasacyjnym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), sporny między stronami pozostawał status prawny okresu urlopu bezpłatnego udzielonego wnioskodawczyni przez Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących [...] w L. od 14 października 1993 r. do 18 października 2005 r. w związku z pełnieniem przez nią mandatu poselskiego, który nie został zaliczony decyzjami organu rentowego do okresu pracy nauczycielskiej.

Stosownie do art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela według stanu prawnego obowiązującego w chwili złożenia wniosku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2000 r., II UKN 376/99, OSNAPiUS 2001 nr 14, poz. 467) podstawą do przejścia nauczycieli na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego jest - między innymi - wykazanie trzydziestoletniego okresu zatrudnienia, w tym dwudziestu lat pracy w szczególnym charakterze. Krąg uprawnionych do tej emerytury określony został w powołanym przepisie w związku z art. 86 Karty, zaliczającym nauczycieli do pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora, okres pobierania przez posła lub senatora uposażenia jest traktowany jak okres zatrudnienia. Okres ten zalicza się również do stażu pracy, od które-

go zależą wszelkie uprawnienia pracownicze, w tym także uprawnienia szczególne, uzależnione od zatrudnienia w określonym zawodzie, branży lub zakładzie pracy.

Wykładnia językowa powołanego przepisu, zdaniem Sądu Najwyższego, wyraźnie wskazuje, że okres pobierania przez posła lub senatora uposażenia jest okresem zatrudnienia (tak jest traktowany), jest również zaliczany do stażu pracy, od którego zależą także uprawnienia szczególne, uzależnione od zatrudnienia w określonym zawodzie, branży lub zakładzie pracy. Innymi słowy okres ten (pobierania uposażenia w związku z pełnieniem mandatu posła) może być traktowany jak okres zatrudnienia w określonym zawodzie, a więc także jak okres pracy w szczególnym charakterze, jeżeli tak była traktowana praca wykonywana przed objęciem mandatu poselskiego. Skoro wnioskodawczyni przed powołaniem jej do wykonywania mandatu posła była nauczycielem zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy, to na podstawie wskazanego przepisu (art. 28 ustawy z dnia 9 maja 1996 r.) nie utraciła szczególnych uprawnień wynikających z racji pracy nauczycielskiej, gdyż okres pobierania przez nią jako posła uposażenia podlega zaliczeniu do pracy nauczycielskiej jako „uprawnienie pracownicze szczególne uzależnione od zatrudnienia w określonym zawodzie”. Tym samym okres urlopu bezpłatnego w związku z wykonywaniem przez wnioskodawczynię mandatu posła od 14 października 1993 r. do 18 października 2005 r. powinien być traktowany jako okres wykonywania pracy nauczycielskiej, od którego między innymi zależą uprawnienia szczególne, w tym przewidziane w art. 88 Karty Nauczyciela.

Tym się kierując, na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

=====